

Seltzer, W. J. *Sedm němých let. Příběhy z rodinné psychoterapie.*

Praha: Portál, 2008. 168 stran.

Z norského originálu (Familiehemmeligheter. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, 2003) přeložila M. Novotná.

Pro odborníky, kteří se vzdělávají v přístupech a metodách rodinné psychoterapie, je nesmírně náročné představit si za nabízenými poučkami, teoretickými hypotézami, návody a schémata toho kterého směru živý, prakticky vedený rozhovor a praktické zkoušení a objevování toho, co je terapeuticky prospěšné. W. Seltzerová ve své nyní česky vycházející knize volí k představení své „dialogické“ metody rodinné terapie alternativní cestu. Ukazuje ji přímo v akci, líčením šesti příběhů vybraných ze své praxe.

„V pozici terapeuta“, píše autorka, „jsem aktivně zúčastněná a současně jsem naivní a stojící mimo.“ Vytyčuje tím základní zaměření své práce. Sama vstupuje do dialogu především otázkami. Ty často namísto prosté odpovědi vyvolají předně údiv – jimi oslovená „důležitá témata byla [členy rodiny] považována za danost a nemluvilo se o nich“ – W. Seltzerová zde zavádí pojem „němá témata“ rodiny. Od tohoto počátku se odvíjí vznik společného pochopení dosud rozštěpených částí dosavadního společného příběhu členů rodiny a postupné utváření nových způsobů uvažování, cítění a jednání. Rozhodující obrat v průběhu tohoto (a možná mnoha jiných) typu rodinné terapie spatřuji v tom, že – slovy autorky – „...témata dříve vnímaná jako zahanbující a nezvladatelná jsou chápána jako všelidská a pochopitelná, a tedy i zvladatelná.“

Představit metodicky vyhraněný způsob vedení rodinné psychoterapie prostřednictvím příběhů má pochopitelně svá rizika. Může se to stát třeba osobně velice inspirativní, avšak zobecnění, a tedy i uplatnění ve vždy originálních dalších případech, vzdorující pouhou beletrií. Autorka v tomto ohledu podle mého soudu zdařile vede odborného čtenáře mezi úskalími pouhého dojmavého líčení rodinných osudů a na druhé straně jejich zploštění do abstraktních pojmových trajektorií. V příbězích vystupuje i sama živě popisem svých vlastních prožitků a odezev na často dramatické události. V četných poznámkách pod čarou pak „překládá“ líčené zážitky a činy do odborného jazyka, jímž vysvětluje své diagnostické a terapeutické úvahy a počiny a také popisované psychologické, popřípadě psychopatologické, projevy na straně rodiny a jejích členů.

Souhrnně lze však říci, že i při stálé pozornosti věnované možnému teoretickému a metodickému uchopení líčeného dění popisná příběhovost v knize převažuje. Vzhledem k současným způsobům spíše teoretizujícího uvádění do přístupů a postupů rodinné terapie představuje zde nabídnutý způsob představení vlastního přístupu nikoli alternativu, nýbrž spíše cenné doplnění současné vzdělávací praxe. Kniha nesporně zaujme i laiky v této oblasti. Tím, že ukazuje nejen složitosti a obtíže rodinné psychoterapie, nýbrž i možnost dopracovat (a dotrpět) se uzdravení rodinných bolestí, může poskytnout i těm, kteří podobným způsobem jako protagonisté autorčiných příběhů trpí, trápí se a nakonec rezignují, to nejčennější pro případně nové kroky k záchraně – naději.

Doc. PhDr. Karel Balcar, CSc.

Pražská vysoká škola psychosociálních studií